

HỘI THẢO NHỮNG GIẢI PHÁP NÂNG CAO NĂNG LỰC CÔNG TÁC CHO CÁN BỘ THÔNG TIN – THỜ VIỆN

TRUNG TÂM THÔNG TIN TÀI LIỆU ĐẠI HỌC ĐÀ NẴNG – 19/10/2002

Song song với những nỗ lực đẩy mạnh việc cập nhật, áp dụng các tiêu chuẩn quốc tế đối với công tác tổ chức quản lý thư viện hiện đại, ngày 19/10/2002 tại Trung tâm Thông tin Tư liệu ĐH Đà Nẵng đã diễn ra buổi hội thảo bàn về những giải pháp nâng cao năng lực công tác cho cán bộ thông tin - thư viện. Tham dự hội thảo có 35 đại biểu từ các thư viện đại học (ĐH Đà Nẵng, Trường ĐH Khoa học Tự nhiên TP. HCM, Trường Đại học Duy Tân Đà Nẵng, Phân viện Nguyễn Ái Quốc Đà Nẵng, Trường Đại học Khoa học Tự nhiên thuộc ĐH Huế), các thư viện công cộng và trường học (Thư viện KH Tổng hợp TP. Đà Nẵng, Công ty Sách Thiết bị Trường học thuộc Sở Giáo dục và Đào tạo

TP. Đà Nẵng), các trung tâm thông tin (Trung tâm Thông tin Tư liệu ĐH Đà Nẵng, Trung tâm Thông tin KH Công nghệ Môi trường thuộc Sở KHCN & MT TP. Đà Nẵng, Trung tâm Học liệu thuộc ĐH Huế) và đại diện Trường THCN Công nghệ Thông tin - Viễn thông.

Hội thảo đã được tiến hành với sự điều hành của:

- ThS. Hà Lê Hùng, QGD. Trung tâm Thông tin Tư liệu ĐH Đà Nẵng
- ThS. Nguyễn Minh Hiệp, Chủ tịch FESAL, GD. Thư viện ĐH Khoa học Tự nhiên, Đại học quốc gia TP. HCM.

- Ông Hà Xuân Đào, GGD. Thư viện KH Tổng hợp TP. Đà Nẵng.
- Ông Bùi Văn Phúc, PGD. Trung tâm Thông tin Tư liệu ĐH Đà Nẵng.

Đến dự và khai mạc hội thảo, TS. Nguyễn Hồng Anh, PGD. ĐH Đà Nẵng, nhấn mạnh tầm quan trọng và vai trò của công tác thông tin - thư viện trong xã hội thông tin – tri thức. Tuy nhiên,

ông cũng đề cập đến sự bất cập về trình độ của cán bộ thư viện trong thời điểm hiện nay là chưa đáp ứng được yêu cầu của trường học và của phát triển xã hội. Ông hy vọng qua hội thảo này, các đại biểu sẽ cùng

nhau tìm ra những giải pháp để giải quyết những vướng mắc trong công tác thông tin - thư viện nói chung và công tác đào tạo cán bộ thông tin - thư viện nói riêng nhằm đáp ứng tốt hơn những nhu cầu của xã hội.

Nội dung các báo cáo

ThS. Hà Lê Hùng, QGD. Trung tâm Thông tin Tư liệu ĐH Đà Nẵng, đã mở đầu hội thảo với báo cáo "*Thông tin – Thư viện: Những thách thức và một số kinh nghiệm hoạt động tại Trung tâm Thông tin Tư liệu ĐH Đà Nẵng*". Trong phần đầu của bài báo cáo, ông Hùng đề cập đến sự hình thành xã hội thông tin- tri thức, hệ quả từ sự bùng nổ thông tin và sự phát triển vũ bão của

CNTT trong thập kỷ 90. Từ bối cảnh xã hội đó, các nguyên tắc tổ chức thông tin – thư viện, mô hình quản lý thông tin của xã hội đã có những thay đổi nhất định. Những thay đổi liên quan đến các yếu tố sau: quyền sở hữu thông tin, phương thức truyền thông tin, vai trò của người làm công tác thông tin – thư viện và tính thị trường của các dịch vụ thông tin. Báo cáo cũng đã đề cập đến một số kinh nghiệm tổ chức hoạt động của Trung tâm Thông tin Tư liệu ĐH Đà Nẵng trong thời gian qua.

Kết thúc báo cáo, tác giả chia sẻ với các đồng nghiệp những thách thức cơ bản mà Trung tâm Thông tin Tư liệu ĐH Đà Nẵng nói riêng và cộng đồng thông tin – thư viện nói chung phải tiếp tục đối phó để hoàn thành trách nhiệm của mình đối với yêu cầu phát triển của xã hội.

Ông Hà Xuân Đào, GD Thư viện KH Tổng hợp TP. Đà Nẵng tiếp tục chương trình hội thảo với báo cáo: *"Tình hình và giải pháp nâng cao năng lực công tác cho đội ngũ cán bộ chuyên môn của hệ thống thư viện công cộng thành phố Đà Nẵng"*. Qua báo cáo, tác giả đã đề cập đến những bất cập trong công tác tổ chức, nhân sự và đào tạo của thư viện thành phố sau khi chia tách tỉnh Quảng Nam và thành phố Đà Nẵng. Do bối cảnh đó, thực trạng đội ngũ cán bộ và cơ sở vật chất của các thư viện hiện còn lại trong hệ thống thư viện công cộng thành phố Đà Nẵng đã yếu lại càng thiếu. Trong khi đó, công tác đào tạo cán bộ thư viện còn nhiều điều bất hợp lý. Hệ quả hiện nay: cán bộ thư viện không được kịp thời bổ sung, cập nhật các tri thức về chuyên ngành thư viện cũng như các kỹ năng ngoại ngữ và vi tính.

Là một cán bộ có nhiều năm công tác trong lĩnh vực giảng dạy thư viện, Ông Hà Xuân Đào đã phân tích những bất hợp lý trong chương trình đào tạo cán bộ thư viện hiện nay như: cơ sở vật chất hỗ trợ đào tạo còn quá yếu, nội dung và trang thiết bị đào tạo, tài liệu tham khảo chuyên ngành thư viện vừa thiếu vừa lạc hậu; chương trình đào tạo chỉ chú trọng vấn đề lý luận mà bỏ qua tầm quan trọng của việc thực hành.

Kết thúc báo cáo tác giả mạnh dạn đề xuất những vấn đề trọng tâm cần quan tâm đối với hệ thống thư viện công cộng là:

- Tăng cường đầu tư cơ sở vật chất, đẩy mạnh tin học hoá thư viện;
- Có kế hoạch tiến hành đào tạo lại cán bộ thông tin - thư viện thông qua các chương trình huấn luyện, tập huấn, bồi dưỡng ngắn hạn;
- Tổ chức các chương trình đào tạo với các nội dung cập nhật kiến thức mới, đảm bảo các tiêu chuẩn chung thống nhất; đồng thời nâng cao số giờ thực hành trong chương trình đào tạo cán bộ thư viện.

TS. Lê Viết Dũng, giảng viên của Khoa Pháp-Trung Trường ĐH Sư Phạm, ĐH Đà Nẵng đến với hội thảo qua báo cáo *"Cán bộ Thông tin – Thư viện: người bạn đồng hành của trí thức trong xã hội hiện đại"*. Với vị trí là một giảng viên đại học, TS. Lê Viết Dũng đã khẳng định vai trò quan trọng của thông tin – thư viện trong quá trình phát triển trí thức của cộng đồng. Tác giả cũng nêu lên nhận xét sau: một mô hình thư viện tổ chức như Trung tâm Thông tin Tư liệu ĐH Đà Nẵng hiện nay là một không gian văn hoá lý tưởng và có đầy đủ điều kiện để trở thành một môi trường đầy hứa hẹn cho việc nghiên cứu, học tập, trao đổi thông tin. Tuy nhiên, TS. Lê Viết Dũng nhận định: do đặc điểm của văn hoá truyền khẩu, thói quen tìm thông tin trong sách để có được những hiểu biết cần thiết và cụ thể cho cuộc sống của người Việt Nam chưa cao. Do vậy, ông đã đề xuất ý kiến: các thư viện nên đẩy mạnh công tác tiếp cận và hỗ trợ bạn đọc thông qua một số hoạt động như sau:

- Tổ chức những buổi giới thiệu sách, tài liệu mới;
- In tờ rơi để giới thiệu cho bạn đọc những tên sách, tài liệu mới;
- Giáo dục cho sinh viên thói quen tìm đến với sách để tra cứu thông tin.

Chương trình hội thảo được tiếp tục với báo cáo *"Cần có sự định hướng khoa học và đúng đắn đối với việc nâng cao năng lực công tác cho cán*

bộ thông tin – thư viện miền Trung hiện nay' của ông Bùi Văn Phúc, PGĐ. Trung tâm Thông tin Tư liệu Đại học Đà Nẵng. Ông Phúc đề cập đến đặc điểm nổi bật của hệ thống thư viện Việt Nam hiện nay là: đang chuyển mình để hội nhập với thế giới, trong đó nổi lên sự bất cập về trình độ của cán bộ thông tin thư viện, không đáp ứng kịp nhu cầu phát triển của xã hội. Do vậy, theo ông Phúc, song song với việc nghiên cứu chương trình đào tạo đội ngũ cán bộ thông tin thư viện bổ sung - kế cận có trình độ ngang tầm với yêu cầu, cần quan tâm trước hết đến việc bồi dưỡng và tái đào tạo cho đội ngũ những người làm công tác thông tin thư viện hiện tại. Đội ngũ này có những đặc thù riêng cho nên không chỉ bằng trường lớp mà nên chú ý những hình thức thích hợp như tập huấn chuyên đề, tham quan, hội thảo, tổ chức những sân chơi bổ ích,...

Điều quan trọng là phải đánh giá cho được tổng thể hiện trạng sự nghiệp thư viện Việt Nam để đề ra cho được một định hướng phát triển đúng đắn phù hợp với đặc điểm kinh tế văn hóa khoa học của nước nhà theo hướng hội nhập thế giới. Từ định hướng tiến tới định hình, định lượng cụ thể, một mặt sẽ tránh được những sai lầm gây lãng phí, không đem lại kết quả gì. Mặt khác, cũng từ đó sẽ giúp cho mỗi cán bộ thư viện có thể tự định ra hướng đi và bước đi thích hợp của mỗi người trong quá trình tự đào tạo tự bồi dưỡng hoặc chọn lựa quá trình được tái đào tạo bồi dưỡng.

Hội thảo đã lắng nghe ông Hoàng Thạch Tú, Trưởng phòng Nghiệp vụ - Kinh doanh Công ty Sách và Thiết bị trường học Sở Giáo dục và Đào tạo, TP. Đà Nẵng với báo cáo; *"Thực trạng và giải pháp nâng cao năng lực công tác cho đội ngũ cán bộ chuyên môn của hệ thống trường học TP. Đà Nẵng"*. Qua báo cáo tại hội nghị, Ông Hoàng Thạch Tú đề cập đến những nỗ lực và những thành tựu của tập thể cán bộ thư viện của hệ thống trường học thuộc Sở Giáo dục và Đào tạo TP. Đà Nẵng trong thời gian qua trong việc triển khai những chương trình nâng cao năng lực công tác. Theo ông Tú, hệ thống thư viện trường học đang gặp phải vấn đề nan giải là thiếu cán bộ thư viện trầm trọng để triển khai đề án xây dựng thư

viện trọng điểm tại 6 trường học gồm có: 02 trường tiểu học, 01 THPT và 03 THCS.

Kết thúc báo cáo, Ông Tú đã nêu ra những kiến nghị sau:

- Hệ thống thư viện thành phố Đà Nẵng, bao gồm: hệ thống thư viện đại học, hệ thống thư viện công cộng, hệ thống thư viện trường học cần có những chương trình hợp tác nâng cao năng lực, hỗ trợ đồng bộ để cùng nhau phát triển;
- Hình thành trang Web thư viện trên mạng để tạo điều kiện cho rộng rãi công chúng tiếp cận thông tin của các thư viện;
- Chú trọng công tác địa chí của thư viện để giúp bạn đọc nghiên cứu, tìm hiểu về Đà Nẵng.

ThS. Nguyễn Minh Hiệp, Chủ tịch FESAL, Giám đốc Thư viện Cao học, Trường ĐH Khoa học Tự nhiên, ĐH Quốc gia TP. HCM. đã tham gia hội thảo với báo cáo *"Nâng cao năng lực chuyên môn trong công tác Thông tin – thư viện: vấn đề và giải pháp"*. ThS. Nguyễn Minh Hiệp khẳng định: công tác thông tin – thư viện là một nghề nghiệp. Do vậy, nâng cao năng lực chuyên môn theo hướng chuẩn hoá - hội nhập là điều bức thiết hiện nay. Trong định hướng đó, Thư viện Cao học, Trường ĐH Khoa học Tự nhiên TP. HCM, bên cạnh việc tăng cường đầu tư cơ sở vật chất để nâng cao hiệu quả hoạt động, đang tập trung triển khai hai chương trình lớn: biên soạn tài liệu chuyên môn (DDC) để phục vụ cho công tác đào tạo và xây dựng các chương trình đào tạo, tập huấn nâng cao năng lực chuyên môn cho cán bộ thông tin – thư viện.

ThS. Nguyễn Minh Hiệp cho rằng: hệ thống thư viện ở Việt Nam đã bắt đầu có những bước chuyển mình và đang đi đúng hướng theo xu thế phát triển của hệ thống thư viện thế giới. Để tiếp tục theo kịp sự phát triển của xu thế của thế giới, hệ thống thư viện Việt Nam cần phải tuân thủ những tiêu chuẩn đã được thế giới công nhận. Muốn làm được điều đó trước hết phải nhận thức đầy đủ chức năng của thư viện trong thời đại mới: sự chuyển đổi từ chức năng quản lý tư liệu sang

chức năng quản lý thông tin tiến tới chức năng quản lý tri thức.

Đồng thời với việc nâng cao năng lực đội ngũ những người công tác trong lĩnh vực thư viện, ThS. Nguyễn Minh Hiệp đề xuất thêm những việc cần phải làm như sau:

- Phải có sự liên thông hợp tác giữa các thư viện, giữa các hệ thống thư viện: hệ thống thư viện đại học và hệ thống thư viện công cộng.
- Cần hiểu đúng giá trị của thư viện không phải ở lượng thông tin mà nó sở hữu là bao nhiêu mà là ở khả năng đáp ứng nhu cầu của người sử dụng nó như thế nào.
- Cần tiến tới điểm giao nhau giữa thông tin - công nghệ thông tin - người sử dụng.

Tổng hợp một số ý kiến khác:

Xoay quanh công tác đào tạo nâng cao năng lực, các đại biểu cũng đã tham gia một số ý kiến sau:

- Để làm tốt công tác thông tin - thư viện hiện nay, theo kinh nghiệm của Thư viện Trường Đại học Khoa học Huế và Trung tâm Thông tin Tư liệu ĐH Đà Nẵng, nên tuyển chọn cán bộ của một số ngành cần thiết theo hướng các chuyên ngành phục vụ của thư viện, sau đó gởi đi đào tạo nghiệp vụ thông tin - thư viện theo các chương trình ngắn hạn hoặc dài hạn.
- Với những thuận lợi về cơ sở vật chất và vị trí địa lý hiện nay, Trung tâm Thông tin Tư liệu ĐH Đà Nẵng có thể là một đại điểm lý tưởng cho việc phối hợp với Thư viện Cao học, Trường Đại học Khoa học Tự nhiên TP. HCM và Trường THCN Công nghệ Thông tin - Viễn thông để tổ chức các chương trình đào tạo thư viện điện tử dành cho cán bộ thông tin thư viện khu vực miền Trung và Tây nguyên.
- Nên thành lập một câu lạc bộ những người làm công tác thông tin - thư viện để tạo điều kiện giao lưu, trao đổi, nâng cao nghiệp vụ chuyên môn cho những

người làm công tác thông tin - thư viện miền Trung và Tây nguyên.

KẾT LUẬN

Hội thảo "Những giải pháp nâng cao năng lực công tác cho cán bộ thông tin - thư viện" tổ chức tại Trung tâm Thông tin Tư liệu ĐH Đà Nẵng đã kết thúc thành công. Thành công đầu tiên chính là sự tham gia của đầy đủ của đại diện các thư viện đại học, thư viện công cộng, thư viện trường học, trung tâm thông tin và cơ sở đào tạo cán bộ thư viện đến từ miền Trung và phía Nam.

Vấn đề nổi lên tại hội thảo này là yêu cầu cấp bách cần phải thay đổi nhận thức về tầm quan trọng của công tác thông tin tại các thư viện trong thời đại mới. Từ đó, cần phát triển các giải pháp đào tạo theo chiều sâu với mục đích tạo ra đội ngũ cán bộ thông tin - thư viện đáp ứng được các yêu cầu của thực tiễn. Bên cạnh năng lực chuyên môn, người cán bộ thông tin - thư viện cần được trang bị năng lực ngoại ngữ cũng như công nghệ thông tin để đảm nhiệm tốt các nhiệm vụ đang đặt ra cho các thư viện. Nhu cầu hợp tác liên thông giữa hệ thống thư viện công cộng và thư viện trường học cũng là một vấn đề cần được chú trọng và xem xét cụ thể hơn nhằm đáp ứng nhiệm vụ xã hội hoá nguồn tài nguyên thông tin để hướng đến việc xây dựng mạng thông tin dùng chung cho các trung tâm thông tin, các thư viện trên địa bàn.

Hơn ai hết, những người đang công tác trong ngành thư viện nhận thức rõ sự đóng góp của mình cho sự phát triển của ngành thư viện, sẽ đóng vai trò rất lớn trong nhiệm vụ phát triển giáo dục - đào tạo mà Đảng và Nhà nước đang hướng tới. Chính vì thế, ngành thư viện đang rất cần sự quan tâm thích đáng của lãnh đạo các cấp, đặc biệt là vấn đề đầu tư ngân sách. Có thể, chúng ta mới có hy vọng vượt qua cái ngưỡng của sự lạc hậu do thiếu hụt nguồn đầu tư nhân lực và cơ sở vật chất. Đồng thời, cộng đồng thông tin - thư viện Việt Nam sẽ có đủ điều kiện để làm tròn vai trò của mình trong kỷ nguyên thông tin - tri thức.

Thư ký hội thảo: **Quỳnh Như**